

مقدمه

گوجه‌فرنگی از سبزیجات مهم خانواده بادمجانیان (سولاناسه) است که به صورت وسیعی در سرتاسر جهان در شرایط مزرعه و گلخانه کشت و تولید می‌شود. در نقاط مختلف دنیا محصول فضای باز یا مزرعه‌ای گوجه‌فرنگی بیشتر برای مصارف صنعتی و انواع گلخانه‌ای آن اغلب برای مصارف تازه‌خوری استفاده می‌گردد. گوجه‌فرنگی مصرف زیادی در صنایع عمده کشاورزی دارد و اکنون تولید آن در جهان به بیش از ۱۶۰ میلیون تن رسیده است.

کپک برگ

عامل بیماری: *Cladosporium fulvum* و *Fulvia fulva*

یکی از بیماری‌های رایج روی گوجه‌فرنگی در گلخانه می‌باشد. غالباً برگ‌ها مورد حمله قرار می‌گیرند. ابتدا در سطح زیرین برگ‌ها لکه‌های سبز روشن به وجود می‌آیند و به تدریج کپکی به رنگ سبز زیتونی ظاهر می‌شود. در سطح رویی برگ‌ها نواحی سبز روشن یا متمایل به زرد دیده می‌شود. برگ‌ها پیچیده، پژمرده شده و ممکن است از گیاه جدا شود. گاهی دمبرگ‌ها، دمگل‌ها، ساقه‌ها، شکوفه‌ها و میوه‌ها نیز مورد حمله قارچ عامل بیماری قرار می‌گیرند. میوه‌های سبز و رسیده مکن است در ساقه‌گاه دارای پوسیدگی سیاه چرم مانند باشند. رطوبت نسبی بالا (۹۰ درصد) و دمای متوسط (۲۴ درجه سلسیوس) برای افزایش بیماری بهینه است. بیماری در رطوبت نسبی کمتر از ۸۵ درصد اتفاق نمی‌افتد (شکل ۱).

شکل ۱- آثار خسارت ناشی از کپک برگ‌گی گوجه‌فرنگی

مدیریت

- ۱- استفاده از ارقام مقاوم
- ۲- به قیم بستن و هرس کردن گیاهان به منظور افزایش تهویه و نیز برقراری تهویه مناسب گلخانه
- ۳- تنظیم ردیف‌ها و فاصله بین گیاهان و کاهش رطوبت محیط به کمتر از ۸۵ درصد خودداری از دادن کود نیتروژنه زیاد
- ۴- ضدعفونی بذر به وسیله آب داغ و یا قارچ‌کش‌های مناسب
- ۵- عدم آبیاری هنگام عصر یا غروب، تا از این طریق دوره خیس بودن سطح برگ که باعث تشدید بیماری می‌شود کاهش یابد.
- ۶- بهداشت زراعی و معدوم کردن بقایای گیاهی محصول قبلی
- ۷- بخار دهی بخش‌های تولید محصول در گلخانه با دستگاه بخار آب به مدت حداقل شش ساعت در دمای ۵۵ درجه سلسیوس بعد از برداشت
- ۸- سمپاشی با سموم مناسب به محض مشاهده اولین علائم

لکه برگ ناشی از سپتوریا

عامل بیماری: *Septoria lycopersici*

لکه برگ ناشی از سپتوریا بیشتر روی برگ‌های پایینی ظاهر می‌شود، لکه‌ها گرد و به قطر تقریبی دو الی شش میلی‌متر با حاشیه‌های قهوه‌ای تیره و مراکز خرمایی تا خاکستری به حالت منقوط با پیکنیدیوم‌های سیاه هستند. هاله زرد باریکی اغلب با لکه‌های برگ همراه است. لکه‌های روی ساقه، دم‌برگ و کاسبرگ در مقایسه با لکه‌های روی برگ‌ها اغلب کوچک‌تر و قهوه‌ای تیره‌تر هستند. آلودگی میوه‌ها به ندرت اتفاق می‌افتد (شکل ۲).

شکل ۲- آثار خسارت ناشی از *Septoria lycopersici*

مدیریت

- ۱- به قیم بستن گیاهان برای بهبود جریان هوا و کاهش تماس بین برگ و خاک
- ۲- توجه دقیق به زمان بندی آبیاری برای کاهش طول مدت زمانی که گیاهان مرطوب می‌مانند.
- ۳- جلوگیری از ورود کارگران و وسایل به داخل گلخانه در هنگام خیس بودن سطح شاخ و برگ
- ۴- کنترل علف‌های هرز و از بین بردن بقایای گیاهی از طریق جمع‌آوری یا شخم زدن در خاک

۵- در صورت لزوم استفاده از قارچ‌کش‌های مناسب

منبع

قادری، رضا (۱۴۰۰). گلخانه از دیدگاه یک گیاه‌پزشک (چاپ اول). شیراز: انتشارات مرجع علم.

